

Miten voimme turvata hyvän kriisivalmiuden alueilla? JHL:n puheenvuoro

Kommunalanställdas Nordiska Samarbete
Webinaari 27 – 28.10.2020

Merja Hyvärinen
työelämäasiantuntija

Koronakriisissä toimiminen keväällä 2020

- Työturvallisuuskeskuksen Kuntaryhmä teki huhtikuussa 2020 laajan *Työsuojelun yhteistoiminta koronaepidemiatilanteessa kunta-alalla* -kyselyn,
 - Vastaajina kuntien työsuojelupäälliköt ja työsuojeluvaltuutetut
- JHL:n selvitykset työolosuhteista sosiaali- ja terveydenhuollon työpaikoilla ja varhaiskasvatuksessa keväällä 2020

Mitä kyselyistä selvisi

Missä onnistuttiin:

- Tiedonkulku työpaikoilla toimi hyvin
- Nopeassa siirtymisessä etätöihin ja etäpalveluihin
- Puhtaanapidossa
- Kriisiviestinnässä
- Turvallisuusajattelun yleistymisessä

Missä on kehitettävää:

- Työsuojeluvälitteissä
 - Suojavälineiden riittävyyden varmistaminen
 - Riskinarviointien päivitys
- Koronan edellyttämien uusien toimintatapojen ja tehtävien käyttöönotossa ja ohjeistuksessa
- Työsuojelun yhteistoiminnassa
- Työsuojelutoimijoiden osaamisen hyödyntämisessä
- Yhteistyössä työterveyshuollon kanssa
- Henkilöstön psykososiaalisessa tukemisessa
- Viranomaisohjeistusten koordinoinnissa

Mitä selvisi?

- Etätyöskentelyyn siirryttiin keväällä 2020 peräti 94 %:ssa niistä tehtävistä, joissa se on mahdollista.
- Yhteistyö työterveyshuollon kanssa oli vaihtelevaa:
 - Monilla työpaikoilla yhteistyötä ei oltu tiivistetty koronan myötä.
 - Työterveyshuollot eivät ottaneet aktiivista roolia esim. työpaikkasuunnitelmien päivittämisessä.
- 53 % Kuntaryhmän kyselyyn vastanneista koki päivitettyt sairauspoissaolo-ohjeistukset hyviksi.
- Kuntatyöpaikat onnistuivat hyvin puhtaanapidossa.
- Tieto kriisin keskellä kulki hyvin.
 - Suurin osa vastaajista katsoo, että työnantaja on tehostanut niin esimiehille (68,9 %), henkilöstölle (74,9 %) kuin asiakkaille (51,3 %) suuntaamaansa viestintää.

Poikkeusolojen yhteistoiminnassa paljon kehitettävää

- Työsuojelutoimikunnat eivät kokoontuneet koronan vuoksi tavallista tiuhempaan.
- Yli puolessa työpaikoista on perustettu erillinen koronatyöryhmä.
 - Vain 10,8 prosenttia työsuojeluvaltuutetuista otettiin mukaan koronatyöryhmiin.
 - Työsuojelupäälliköt olivat johto- ja koronaryhmätyöskentelyssä mukana hieman useammin kuin työsuojeluvaltuutetut, mutta heistäkin vain reilusti alle puolet.

Työsuojelutoimijat jätettiin ulkopuolelle kun kuntatyöpaikoilla käsiteltiin ja suunniteltiin koronaan liittyviä poikkeustoimia.

Työsuojelussa kehitettävää

- Riskiryhmään kuuluvien työntekijöiden suojelemisessa parannettavaa
 - Panostettava asianmukaisten ohjeiden laatimiseen
 - Työpaikan ja työterveyshuollon tehtävä kattavammin vaara- ja haittatekijöiden terveydellisen merkityksen arviointia riskiryhmään kuuluvien työntekijöiden osalta.
- Työyksiköissä tulee paremmin ja kattavammin arvioida lähikontaktien määrää, kestoja ja todennäköisyyttä tartunnalle.
- Monilla SOTE-alan ja varhaiskasvatuksen työpaikalla oli keväällä huutava pula suojavälineistä → Tarvitaan parempaa varautumista
- Vain harvoissa organisaatioissa oli keväällä suunnitteilla ohjeistus koronatilanteen jälkeiseen aikaan palaamiseksi.
- Henkilöstön pelkoon ja huoleen on pystyttävä vastaamaan paremmin.

Missä keväällä onnistuttiin?

- Työpaikkojen siivousta tehostettiin onnistuneesti.
 - Yli 80 % vastaajista kertoi työpaikan puhtaanapidon ja työjärjestelyjen – kuten lähikontaktien ja tartuntavaaran välttämisen – parantuneen olennaisesti. Myös niitä koskevan ohjeistuksen vastaajat kokivat keskimäärin hyvin onnistuneeksi.
- Etätööhön ja etäpalveluihin siirtyminen tapahtui nopeasti ja pääosin onnistuneesti.
- Terveysviranomaisten ohjeet koettiin pääosin onnistuneiksi.
- Kriisiviestintä ja työpaikkojen sisäinen viestintä toimi pääosin hyvin.

SOTE-henkilöstön suojaaminen kriisissä

- Monia sairaan- ja lähihoitajia sairastui työperäisesti koronavirukseen
 - Syyskuun alkuun mennessä 73 vahvistettua ammattitautitapausta keväältä 2020: johtuivat puutteellisesta suojautumisesta.
 - Koko kriisin ajan ollut enemmän ja vähemmän haasteita sote-henkilöstön pääsyssä testeihin viipymättä.

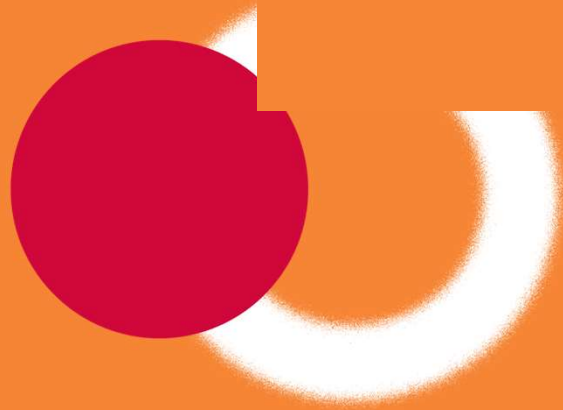
Suojattava sote-henkilöstöä paremmin ja varmistettava välitön testeihin pääsy.

Huolehdittava sote-henkilöstön jaksamisesta paremmin.

Miten selvittää koronakriisistä?

- Tarvitaan selkeämpää viranomaisten ohjeistuksen koordinaatiota.
- Selkiytetään entisestään kriisiviestintää ja eri tahojen vastuita.
- Huolehditaan paremmin riskinarviointien päivittämisestä muuttuneissa olosuhteissa.
- Varustaudutaan paremmin erilaisten poikkeustilanteiden varalle.
 - Esim. valmiusvarastot / suojaimet
 - Plan A, B, C...: Miten toimintaa muutetaan nopealla aikataululla (esim. asiakkaiden/hoidettavien lukumäärän rajoitukset/porrastamiset jne)
 - Etäpalveluiden mahdollisuuksien hyödyntäminen
 - Poikkeustilasta paluu normaaliin
- Poikkeustoimia suunnitellaan yhteistoiminnassa henkilöstön edustajien kanssa.
- Työsuojelutoimijat otetaan aktiivisesti mukaan poikkeustoimien suunnitteluun.

KIITOS!

JHL